

криває усього її спектра діяльності. За межами таких поглядів залишаються функції формування попиту, виховна функція тощо.

Змінюючись разом із суспільством, реклама трансформує не тільки свою форму, а й цілі, завдання та місце в економічній і соціальній сферах. Виходячи із викладеного, слід зазначити, що нинішнє її становище водночас і цікаве, і спірне, і перебуває в стадії розвитку. Багато шкіл економічної теорії визнають самостійну роль реклами, специфічний характер її впливу на економіку і відводять їй значуще місце в економічній системі. Оцінки ролі реклами однакові у визнанні сили її впливу. В літературі докладно висвітлено її соціально-психологічний механізм. Однак, як і раніше, висловлюються різні думки про користь і шкоду реклами, її роль у вихованні або руйнуванні соціальних стандартів. Учені згаданих вище економічних шкіл прагнуть об'єднати розрізнені теорії в єдину системну картину світу й тяжіють до глобалізації. Здійснюються спроби побудувати узагальнюючі моделі розвитку, що рівномірно включають економічні, соціальні, екологічні та інші чинники. Такі, по суті і теорія інституціоналізму, і теорія інформації.

Культура користування інформацією та нова культура розвитку потреб у сучасних умовах посилює відповідальність рекламодавця перед суспільством. Ендрю Маклін, виконавчий директор Європейської Асоціації рекламних агенцій, зазначає, що "підкований" споживач "спричиняє смерть поганій рекламі", оскільки зростає відповідальність перед інформованим клієнтом.

Розвиток національної економіки також багато в чому залежить від вдалого використання реклами. Завдяки рекламі збільшується збут продукції, підприємства нарощують обсяг випуску своєї продукції, населення отримують додаткову зайнятість і зростає його купівельна спроможність, відбувається постійний процес обігу грошей. Заминання цього процесу може призвести до рецесії.

А. Витренко, канд. экон. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ОСОБЕННОСТЬ СОВРЕМЕННОЙ РЕКЛАМНОЙ ИНФОРМАЦИИ И ЕЕ ЗНАЧЕНИЯ В УСЛОВИЯХ НОВОЙ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ

*В статье рассматриваются особенности современной рекламы и её значения в условия рыночной экономической системы.
Ключевые слова: реклама, информация, информационный продукт конкуренция.*

A. Vitrenko, PhD, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

FEATURE OF MODERN PUBLICITY INFORMATION AND ITS VALUE IS IN THE CONDITIONS OF NEW MARKET ECONOMY

*The article deals us about the features of modern advertising and its importance in terms of the market economic system.
Keywords: advertising, information, information product, competition.*

УДК 330.83

Т. Гайдай, канд. экон. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗРУШЕНЬ ПАРАДИГМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

У статті на ґрунті застосування парадигмального підходу реалізовано методологічний аналіз структури та тенденцій розвитку сучасної економічної теорії, здійснено спробу осмислення природи її поліпарадигмальності, складної міжпарадигмальної та міждисциплінарної взаємодії як в межах економічного мейнстріму, так і гетеродоксії.

Ключові слова: парадигмальний підхід, поліпарадигмальність, економічний мейнстрім, гетеродоксія, міжпарадигмальна взаємодія, міждисциплінарність.

Процес розвитку економічної теорії знаходиться у складній і часом суперечливій прямій та зворотній взаємозалежності із динамікою об'єктивної економічної реальності. З одного боку, теорія виступає концептуа-

Таким чином, рекламна інформація є явищем особливим та суперечливим, тому в різних сучасних теоріях вона часто отримує суперечливі тлумачення. Її тлумачать і як джерело недосконалої конкуренції (Е. Чемберлен), і як чинник посилення конкуренції (П.Саффа), і як неринковий продукт, оскільки споживач не може впливати на обсяг реклами (Н.Калдор). Її тлумачать і як чинник впливу на культуру, менталітет та колективну свідомість (Т.Веблен), і як наркотик, спрямований на необмежене споживання (Ж.Дюамель), і як засіб формування стилю та ідеології споживання (Ф. Котлер), а також як засіб формування смаків і потреб (Дж. Стіглер).

Проведений аналіз значення реклами та рекламної інформації в сучасних соціально-економічних умовах життєдіяльності людського суспільства не вичерпує можливих напрямів подальших досліджень, враховуючи складність та багатоаспектність даної наукової проблематики. Потребують системного, комплексного осмислення форми та методи рекламного впливу на українське суспільство, його позитивних та негативних економічних та соціальних ефектів, значення реклами, як індикативного показника ефективності функціонування української економічної системи.

Список використаних джерел

1. Веселов С. Достоверность и качество информации при работе на российском рынке рекламы / Рекламный мир / С. Веселов. – 1997. – №10 (60).
2. Всемирная история экономической мысли. Т. 5. – М.: 1994. – 217 с.
3. Дейян Р. Реклама / Р. Дейян. – М.: Прогресс, 1993. – 5 с.
4. Доллан Э.Д., Линдгей Д.Е. Рынок: макроэкономическая модель / Э.Д. Доллан, Д.Е. Линдгей. – Бишкек: "Туран", 1996.
5. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М.: Прогресс, 1990. – 678 с.
6. Медовников Д., Хаздлев А. Инновация образа / Д. Медовников, А. Хаздлев // Эксперт – 1998. – № 24.
7. Стиглер Дж.Д. Экономическая теория информации / Дж.Д. Стиглер / Сб. "Теория фирмы". – СПб.: Экономическая школа, 1995. – 507 с.
8. Э. Чемберлин. Теория монополистической конкуренции: (реинтерпретация стоимости) / Чемберлин Э. – М.: Экономика, 1996. – 351 с.

Надійшла до редколегії 14.02.13

льно-аналітичним відтворенням економічної реальності у системі наукового знання, а з іншого боку, вона має відносну самостійність, яка полягає у зворотному впливі на економічну практику, здатності прискорювати чи

гальмувати реалізацію економічних процесів та хід економічних перетворень. Дослідження не тільки генезису та історичної еволюції економічної теорії, але й і її сучасного стану та перспектив подальшого розвитку актуалізує широке коло філософських, епістемологічних та методологічних проблем, пов'язаних із пізнанням загальних закономірностей та структури розвитку наукового знання. До них, зокрема, належить осмислення структури та динаміки (зрушень) економічної теорії XXI ст.

Проблематиці структури сучасної економічної теорії та її динаміки присвячені дослідження провідних зарубіжних методологів – М. Блауга, М. Боуманса, Дж. Девіса, Ш. Доу, У. М'які та ін.; російських дослідників у цій галузі – В. Автономова, О. Ананьїна, Г. Клейнера, О. Лібмана, С. Кірдіної, Н. Макашевої, О. Худокормова та ін. Значний внесок у розробку філософсько-методологічної проблем фундаментальної економічної науки здійснили такі провідні українські учені, як В. Базилевич, А. Гальчинський, А. Гриценко, В. Ільїн, П. Леоненко, В. Тарасевич, А. Філіпенко, А. Чухно та ін. Зокрема розкрито структуру сучасного економіко-теоретичного знання та тлі загального історичного розвитку економічної теорії; піддано науковому осмисленню чинники, тенденції та напрями сучасної еволюції економічної теорії; розпочато науково-теоретичну розробку методологічних та філософських питань економічного пізнання тощо.

Разом з тим подальшого дослідження потребує проблема визначення парадигмальної структури економічної теорії, її основних елементів, їх динаміки та взаємодії в онтологічному та епістемологічному аспектах. Детальнішого з'ясування також потребує взаємодія і наукових парадигм у процесі історичного розвитку економічної науки та на сучасному етапі.

Метою статті є виявлення, систематизація та методологічне осмислення зрушень парадигмальної структури економічної теорії на рубежі XX-XXI ст.

На межі XX-XXI ст. безпосереднім результатом і цілком закономірним свідченням набутого ступеня зрілості економічної теорії постає її зростаюча схильність до саморефлексії. Поняття рефлексії (від лат. reflexio – звернення, відображення) застосовується у філософії науки для позначення актів самосвідомості, самопізнання, самоаналізу, самооцінки того, що можна було б назвати "мисленням про мислення". Наукова рефлексія формується особливим кутом зору, що задається перенесенням уваги з предмета, об'єкта на суб'єкта наукової діяльності, на пізнавальні можливості і засоби [8]. Отже, наукова рефлексія це самоусвідомлення та самопізнання. А під рефлексивністю наукового знання розуміється його самозвернення, механізми і норми свідомого контролю над процесом його росту і функціонування. Його виявом стосовно економічної науки в останні десятиріччя стає інтенсивний розвиток економічної методології як типу раціонально-рефлексивної наукової свідомості та як галузі економічних досліджень.

На цій основі в структурі методологічного аналізу зростаючого значення набуває економічна епістемологія (від грецького – *episteme* – знання), яка є філософсько-методологічним осмисленням економіко-теоретичного знання як такого в якості кінцевого продукту наукової діяльності – його побудови, структури, функціонування та розвитку, рівнів і меж реалізації пізнавально-дескриптивної, прогностичної та практичної функцій теоретичної економіки. Її базовим співвідношенням постає дихотомія "об'єкт – наукове знання".

Слід зауважити, що на сучасному постпозитивістському етапі розвитку методологічно-епістемологічних уявлень про закономірності розвитку економічного нау-

кового знання серед досить розгалуженого кола основних підходів до моделювання розвитку економічної теорії як одного з провідних можна виділити *парадигмальний підхід* [2, с. 62-64].

Нагадаємо, що вперше поняття "парадигма" в середині XX ст. було введено спочатку у філософський, а згодом і широкий науковий вжиток філософом і соціологом науки Т. Куном, який застосував у якості базового структуроутворюючого та концептуального модуля науки не окрему теорію, як це було до нього, а більш комплексне й набагато об'ємніше поняття – "парадигма" (від грец. *paradeigma* – приклад, зразок). "Під парадигмами я розумію визнані усіма науковими досягненнями, які протягом певного часу дають науковій спільноті модель постановки проблем та їх розв'язання", – зазначає Т. Кун [5, с. 17]. Наукову парадигму характеризує однакове розуміння науковою спільнотою основних параметрів наукової діяльності, правил наукового аналізу, способів теоретизування, єдності вживаного понятійного апарату тощо [5, с. 27-28]. Також парадигма – це, не тільки не теорія, але й не проста сукупність теорій. Парадигма становить певну метатеоретичну єдність – спільне розуміння ученими світоглядних, онтологічних та гносеологічних установок наукової діяльності.

Економічна парадигма – це перш за все загальний погляд на економічну реальність, наукова картина економічної реальності. Її безпосереднім проявом є наукова методологія (методи та дослідні прийоми), термінологія (категоріальний апарат), тематика досліджень, ідеали і норми наукової діяльності, які суттєво різняться в межах різних парадигм навіть в одній науковій галузі [1, с. 17].

В економічній літературі склались та співіснують досить різні підходи до класифікації основних парадигм, що пов'язано з тим, що за основу подібної класифікації авторами беруться досить різні критерії. Зокрема, О.І. Ананьїн в якості визначального класифікаційного критерію виділяє набір методологічних передумов, які доповнюють одна одну, і відповідно визначає наступні парадигми: *діяльнісну* (розгляд економіки "як світу діяльності (поведінки) суб'єктів господарювання); *ресурсну* (економіка як кругообіг багатства) та *інституційну* (економіка як сукупність економічних інститутів") [1, с. 140]. Г. Клейнер надає іншу класифікацію парадигм економічної теорії: *неокласичну*, *інституційну* та *еволюційну* парадигми, інтеграція яких врешті, на думку вченого, призведе до розвитку *системної* парадигми [4, с. 5-6]. У свою чергу, С. Кірдіна вважає, що відмінність між парадигмами визначається відмінністю вихідних моделей об'єкта дослідження, якими оперують групи вчених. Розрізняючи наявні в економічній теорії розбіжні моделі економіки, автор пов'язує їх існування з різними парадигмами, даючи їх наступну класифікацію: *неокласична*, *неоінституціональна*, *еволюційна* та *самоорганізаційна* [3].

Застосування парадигмального підходу до методологічного аналізу стану і тенденцій розвитку економічної теорії потребує певної адаптації з урахуванням її специфіки як суспільної науки. Справа в тім, що вперше теорія наукових парадигм була розроблена на прикладі точних/природничих наук, яким властива більша моністичність наукових підходів ніж у суспільних (соціальних), а тому і менша розгалуженість чи гетерогенність наукових інтерпретацій одних і тих же явищ та проблем.

Тому на відміну від точних/природничих наук, яким властивий тотальний характер парадигми в стані розвитку "нормальної науки" (за Куном), тобто її сприйняття практично всією фаховою науковою спільнотою, у суспільних науках йдеться про переважання ситуації поліпарадигмальності. Тобто, існування зазвичай декількох наукових парадигм навіть на етапі "нормальної

науки". До усвідомлення більшого наукового плюралізму в соціальних науках прийшов згодом і сам Т. Кун, недвозначно висловившись з цього приводу: "... провівши один рік у спільноті, яка складалась головним чином із спеціалістів в галузі соціальних наук, я несподівано зіткнувся з проблемою розбіжності між їх спільнотою та спільнотою вчених-природознавців, серед яких навчався я сам. Особливо я був вражений кількістю і мірою відкритих розходжень ... з приводу правомірності постановки тих чи інших наукових проблем та методів їх вирішення" [7, с. 16].

Також щодо застосування парадигмального підходу до економічної теорії слід брати до уваги принципові уточнення, що зменшують радикалізм початкової моделі парадигмального розвитку науки, зроблені Т. Куном у більш пізньому, другому, виданні своєї праці, яке вийшло через кілька років після першого.

Більш пізній, скоригований підхід Т. Куна полягав у наступному. *По-перше*, було скориговано уявлення про парадигми та їх взаємодію з таких основних позицій:

- Т. Кун фактично визнає, що будь-якому етапу розвитку науки властиве одночасне співіснування різних наукових парадигм як проявів конкуруючих підходів у науці.
- Не всі парадигми є несумісними.
- Між різними парадигмами можливі різноманітні форми взаємодії: вони можуть перекривати одна одну та взаємопроникати.

Тож дослідникам сучасного стану розвитку економічної теорії слід зважати на її *поліпарадигмальну природу*, що іманентно соціальним наукам в цілому та на чому наголошував сам засновник учення про парадигмальний розвиток науки [5, с. 16-17].

По-друге, певній корекції чи уточненню у пізній редакції Т. Кун піддав учення про наукові революції. Він дійшов висновку, що під час наукової революції парадигми не змінюють одна одну миттєво. Тобто це може відбуватись пролонговано в часі та поступово. Існує також багатство перехідних форм парадигмальної трансформації (модернізації) наукового знання.

Враховання цих нових суттєвих аспектів парадигмального підходу орієнтує методологічний аналіз економічної теорії, по-перше, на врахування парадигмально неоднорідної чи *поліпарадигмальної природи* економіко-теоретичного знання; по-друге, на необхідність осмислення складних форм *співіснування і взаємодії* наукових парадигм та навіть можливих *варіантів міжпарадигмального синтезу*. Системне вивчення зазначених аспектів збагачує дослідників розумінням вагомих закономірностей розвитку економічної теорії.

Наочні приклади складної структури міжпарадигмальної взаємодії дає нам історія розвитку економічної теорії, а ще *більшою мірою – сучасний етап*. На наш погляд, формою реалізації такої взаємодії, є синтез наукових парадигм в економічній науці, який можна спостерігати впродовж історичного розвитку економічної теорії. Прикладами феномену міжпарадигмального синтезу слугують синтез класичної та маржинальної теорій цінності (А. Маршалл, М. Туган-Барановський), кейнсіансько-неокласичний синтез (Дж. Хікс, П. Семюелсон), новий інституціоналізм як продукт синтезу парадигми неокласики та інституціоналізму (Р. Коуз, Дж. Б'юкенен) та ін.

Розвиток економічної теорії в сучасну *епоху постмодерну*, на межі ХХ-ХХІ ст., суттєво модифікує характер наукової раціональності: розуміння сутності і критеріїв науковості, структуру та характер взаємодії наукових парадигм тощо. Йдеться про утвердження постмодерністської інтерпретації науки з такими її рисами, як системність, нелінійність, деструктуризація у

поєднанні з конструктивізмом, посилення концептуально-методологічного плюралізму, який часом набуває характеру "методологічного анархізму". Тож формується передумови для ще більшого посилення парадигмальної диференціації економічної теорії, на проявах якої зупинимось дещо детальніше.

Загальна тенденція до диференціації парадигмальної структури економічної теорії на початку ХХІ ст., як і на попередніх етапах, реалізується передусім по лінії розмежування мейнстріму та економічної гетеродоксії. Це – традиційний прояв парадигмального плюралізму, що супроводжує всю історію розвитку економічної науки від часів її формування до сьогодення. Проте в останні десятиріччя він набув нових проявів: *по-перше*, – це посилення внутрішньої парадигмальної поліструктурності самого економічного мейнстріму; *по-друге*, йдеться про поглиблення внутрішньої парадигмальної диференціації економічної гетеродоксії та розширення спектру її наукових парадигм. Розглянемо зазначені тенденції детальніше.

Як відомо, з останньої третини ХІХ ст. і до середини ХХ ст. структура економічного мейнстріму була цілком монопарадигмальною, а її змістовне наповнення становила парадигма неокласики. У середині ХХ ст. цей монізм був порушений поступовим включенням у структуру мейнстріму елементів кейнсіансько-неокласичного синтезу (Дж. Хікс, П. Семюелсон, Е. Хансен, Дж. Тобін, Ф. Модільяні). Можна сперечатися щодо ефективності і довершеності його основних теоретичних моделей, але незаперечним є той факт, що їх інтеграція з неокласичним мейнстрімом підірвала моноструктурність чи монопарадигмальність останнього. Це дозволяє зробити висновок про посилення парадигмальної поліструктурності сучасного економічного мейнстріму.

Подальший розвиток тенденції до ускладнення та урізноманітнення структури економічного мейнстріму, особливо в останній третині ХХ ст. – першому десятиріччі ХХІ ст., привів до суттєвого розширення його меж шляхом приєднання, включення та асиміляції елементів раніше конкуруючих парадигм (дослідних програм). Тому межі сучасного мейнстріму, при всій варіативності наявних в економічній літературі класифікацій, сьогодні трактуються дослідниками значно ширше, ніж раніше.

Так, О. Худокормов відносить до мейнстріму наступні складові:

- сучасну неокласику;
- неокласичний синтез (Дж. Хікс, П. Семюелсон);
- елементи неінституціоналізму (Р. Коуз, О. Вільямсон, Г. Беккер);
- поведінкову економічну теорію (Г. Саймон);
- неоавстрійську школу (Ф. Хайєк, Л. Мізес, І. Кірцнер, М. Ротбард, Л. Лахман) [7, с. 361, 363].

Даний підхід є цілком реалістичним та зваженим, хоча, на наш погляд, у поведінкову економічну теорію слід було б включити крім економічного підходу Г. Беккера також і теорію обмеженої раціональності Г. Саймона. Саме у сукупності вони репрезентують провідні дослідні напрями зазначеної теорії. Також можна розглядати питання про певний дрейф у бік мейнстріму і нового кейнсіанства (Дж. Акерлоф, Г. Мэнкью, П. Кругман).

Існують і дещо інші трактування структури економічного мейнстріму. Зокрема О. Лібман включає до його складу такі елементи:

- 1) неокласика;
- 2) новітні теорії, що приєдналися до мейнстріму: психологічні моделі поведінки в умовах невизначеності (Д. Канеман, А. Тверські); імпульсивну теорію попиту (Г. Беккер); моделі поведінки в теорії ігор; теорію обмеженої раціональності; експериментальну економіку;

3) граничні з мейнстрімом теорії: неонституціоналізм; конституційна політична економія; економіка права [6, с. 19-21].

Незалежно від окремих розбіжностей у підходах до структурування дослідниками фіксується домінуюча тенденція до заміщення неокласики більш гнучким парадигмальним "міксом", який включає низку більш реалістичних передумов економіко-теоретичного дослідження як реакції на обґрунтовані дорікання опонентів ортодоксальної неокласики. Д. Коландер, Р. Холт та В. Россер вважають ці внутрішні трансформації суттєвими, називаючи їх "змінюючим обличчям мейнстріму". Ця зміна полягає у певному коригуванні ортодоксального стилю економічного мислення шляхом акумулювання окремих неортодоксальних новацій [9, р. 486-487]. Безумовно, нарощення внутрішньої поліструктурності сучасного економічного мейнстріму не позбавлене суперечливості, але об'єктивно сприяє активізації наукової комунікації на стику парадигм.

З іншого боку, в останні десятиріччя простежується зростання інтенсивності та динамічності *парадигмальної диференціації сучасної економічної гетеродоксії*. Сьогодні до її складу входить традиційний інституціоналізм, еволюційна економіка, посткейнсіанство, сраффіанство, австрійська школа, соціальна економіка, феміністська економіка, радикальна політична економія, неомарксизм, екологічна економіка, біхевіористська економіка та ін. [11; 12]. У цьому ж руслі отримали розвиток такі відносно нові течії, як нейро-економіка, когнітивна економіка, економіка співучасті, біоекономіка, фізична (термо-) економіка та ін.

Повільна, але поступальна концептуально-методологічна модернізація "наукового центру" (мейнстріму) економічної науки під впливом "гетерогенної наукової периферії" змушує, на думку Джеймса К. Гелбрейта, констатувати, що "еволюція економічної галузі в сучасних умовах суперечить твердженню Куна про те, що наука завжди розвивається шляхом революцій" [10]. Отже, в умовах постнекласичної науки зростання мультипарадигмальності та методологічного плюралізму розширює площину для між- і навіть мультипарадигмального синтезу, причому цей процес рухається із "периферії" економічної науки в бік наукового "центру", роблячи рухливою і структуру мейнстріму.

Таким чином, на межі ХХ-ХХІ ст., цілком закономірно є актуалізація філософсько-методологічної проблематики економічних досліджень, оскільки вона виступає безпосереднім результатом і свідченням набутого ступеня зрілості самої економічної теорії, її здатності до заглиблення у рефлексію – самоусвідомлення та самопізнання.

По-перше, розвиток економічної теорії на початку ХХІ ст. характеризується поглибленням тенденції до її

парадигмальної диференціації, що простежується як на рівні мейнстріму, так і гетеродоксії. Відтак, зростаючий парадигмальний плюралізм унеможливорює пошук однієї зразкової парадигми, яка б репрезентувала сучасне наукове економічне знання.

По-друге, в сучасну епоху постмодерну, яка ознаменована нарощенням концептуально-методологічного плюралізму, триваюче розширення спектру наукових парадигм відбувається не стільки шляхом радикальних наукових революцій, скільки на основі міжпарадигмального синтезу та/чи взаємопроникнення, а також шляхом парадигмального дрейфу в міждисциплінарній сфері – на стику суміжних (нова політична економія, економіка права, конституційна економіка тощо), і навіть віддалених наукових галузей (кліометрика, еволюційна економіка). Тому, оцінюючи перспективні тенденції розвитку вітчизняної економічної теорії, слід очікувати її плідне концептуальне оновлення та удосконалення методологічних можливостей і у міжпарадигмальній та міждисциплінарній площинах.

Список використаних джерел

1. Ананьин О. Структура економіко-теоретического знания: Методологический анализ / О. Ананьин. – М.: Институт экономики РАН, 2005. – 244 с.
2. Гайдай Т.В. Методологическое значение теории научных парадигм для исследования развития экономической науки / Т.В. Гайдай // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – Вип. 76. – К.: 2005. – С. 62-65.
3. Кирдина С.Г. Модели экономики в разных парадигмах: неокласической, неинституциональной, эволюционной и самоорганизационной / С.Г. Кирдина / Первая Всероссийская летняя школа молодых исследователей эволюционной экономике. Лекции. – Волгоград: ВолГУ. – 2008 [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://do.gendocs.ru/docs/index-238255.html#6021631>.
4. Клейнер Г.Б. Эволюция институциональных систем / Г.Б. Клейнер – М.: Наука, 2004. – 240 с.
5. Кун Т. Структура научных революций: Пер. с англ. / Т. Кун – М.: ООО "Издательство АСТ", 2001. – 608 с.
6. Либман А.М. Экономическая теория и социальные науки об экономике: некоторые направления развития / А.М. Либман – М.: Институт экономики РАН, 2007. – 305 с.
7. Худокормов А.Г. Экономическая теория: Новейшие течения Запада: Учеб. Пособие / А.Г. Худокормов – М.: ИНФРА-М, 2010. – 416 с.
8. Энциклопедия эпистемологии и философии науки / Сост. и общ. ред. И.Т. Касавин. – М.: "Канон+", РООИ "Реабилитация". – 2009. – 1248 с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://epistemology_of_science.academic.ru/696/рефлексия.
9. Colander D., Holt R., Rosser Jr.B. The Changing Face of the Mainstream // Review of Political Economy, vol. 16, № 4, 2004. – P. 485-499.
10. Hédoïn C. Towards a Paradigm Shift in Economics? A response to James K. Galbraith // Books & ideas net [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.booksandideas.net/Towards-a-Paradigm-Shift-in.html?lang=fr>.
11. Association for Heterodox Economics [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.hetecon.net/division.php?page=about&side=heterodox_economics.
12. Heterodox Economics Associations [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.afee.net/division.php?page=heterodox_economics&sub=associations.

Надійшла до редколегії 14.02.13

Т. Гайдай, канд. экон. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СДВИГОВ ПАРАДИГМАЛЬНОЙ СТРУКТУРЫ СОВРЕМЕННОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ

В статье на основе применения парадигмального подхода реализован методологический анализ структуры и тенденций развития современной экономической теории, предпринята попытка осмысления ее полипарадигмальности, сложного межпарадигмального и междисциплинарного взаимодействия как в пределах экономического мейнстрима, так и гетеродоксии.

Ключевые слова: парадигмальный подход, полипарадигмальность, экономический мейнстрим, гетеродоксия, межпарадигмальное взаимодействие, междисциплинарность.

T. Gaidai, PhD, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

METHODOLOGICAL ANALYSIS OF PARADIGM SHIFTS IN MODERN ECONOMIC THEORY

On the basis of application of paradigm approach the article implemented methodological analysis of modern economic theory's structure and trends of development, made an attempt of understanding the nature of its polyparadigm character, complex interparadigm and interdisciplinary interaction on the side of the economic mainstream and heterodoxy.

Keywords: paradigm approach, polyparadigm character, economic mainstream, heterodoxy, interparadigm interaction, interdisciplinarity.